

kan komme i derved, at Børneantallet er blevet saa stort, at man med den Opfindsomhed og Dygtighed til at administrere Kommunernes Økonomi, som i Reglen vil findes i Sogneraadene, vil kunne finde den bedste og billigste Udvej.

Det sidste Punkt, hvor jeg mener, Loven har Betydning, er Lærernes Stilling. Den Omstændighed, at Læreren nu vil kunne faa Lønningstillæg efter et vist Antal Aar og blive siddende i Embederne uden at blive alt for forarmede, som det var Tilfældet tidligere, vil fri ham for det yderst demoraliserende i, at han skal være nødt til for at opnaa Forbedring i sine Kaar at rejse omkring og paatage sig alle mulige Farver, politiske og religiøse, blot for at det kan blive ham muligt at faa til Brødet for sig selv og sin Familie. Dette tillægger jeg den største Betydning. Endelig vil jo Lærernes Stilling, som den bliver ved denne Lov, blive saadan, at Læreren i det hele og store vil blive en mere uafhængig Mand, end han har været før. Jeg føler mig ganske overbevist om, at dette maa med Hensyn til den tilbørlige Udøvelse af hans Kald blive af en meget stor Betydning. — Med disse Ord anbefaler jeg at stemme for Indstillingerne, og jeg skal kun tilføje, at jeg selv med Glæde stemmer for Loven.

la Cour: Ja, jeg skal ikke gaa langt ind paa Lovforslaget her. Jeg skal blot holde mig til § 33; det andet er jo i det væsentlige blevet drøftet, og den Opfattelse, jeg har, har jeg ved tidligere Forhandlinger givet til Kende; men i Ændringsforslaget til § 33 forekommer der mig at være noget, som jeg absolut maa fraraade det høje Ting at gaa med til, idet det berører Hartkornet overordentlig stærkt. Uddelingen af Tilskuddet til Friskolen, altsaa de 25,000 Kr., er betinget af, om Kommunalbestyrelsen vil give 6 Kr. pr. Barn i Understøttelse til denne Friskole. (Stemmer: Nej, det staar der ikke) Der staar maaske ikke, at der skal gives 6 Kr. for hvert Barn, men at der kan gives indtil 6 Kr. for hvert Barn, og at der indtil et saadant Beløb ikke behøves Amdsraadets Samtykke — der staar nemlig: „Saadanne Bidrag kunne, naar de ikke overstige 6 Kr. pr. Barn, gives, uden at Kommunalbestyrelsen dertil behøver Amdsraadets Samtykke.“ Altsaa kunne Sogneraadene give det. Nu vide vi ganske vist, at Hartkornet er repræsenteret i Kommunalbestyrelserne med den større Halvdel, og altsaa kunde det forhindre, at der til saa-

danne Friskoler blev givet Tilskud, der er en Betingelse for, at Staten giver Tilskud. Men vi vide jo ogsaa meget godt, at selv om Hartkornet repræsenteres af den større Halvdel, saa er det ikke givet, at alle dets Repræsentanter ville tale Hartkornets Sag. Naar der før blev nævnt Chikaneskoler, vide vi jo ogsaa meget godt, at der ved Chikaneri kan bevirktes, at der udskrives en Skat af 6 Kr. pr. Barn, og da den største Part af Kommunens Skatter hviler paa Hartkornet, er det dermed en indirekte Beskatning af Hartkornet. Jeg skal tillige her gøre opmærksom paa, at der i denne Paragraf af Indstillingen er en lille Smule Kommunallov, idet der er Tale om, at Sogneraadet uden Amdsraadets Samtykke kan gaa ind paa et saadant Bidrag, altsaa, det behøver ikke at spørge Amdsraadet. Tidligere har Hartkornet dog kunnet appellere til Amdsraadet, saa snart Kommuneraadet havde gjort noget, som Hartkornet fandt i Strid med dets Interesser. Jeg kan derfor ikke indse, at det er en Lov, som de, der repræsenterer Landbostanden, særlig Hartkornet, skulde kunne gaa med til og forsvare over for den store hartkornbrugende Befolkning, der er i Landet. Loven har heller ikke blandt dem nogen Sympati, og jeg er overbevist om, at de fleste af dem hellere ville se hele Loven skrinlagt end ført igennem, fordi de ere overbeviste om, som jeg tidligere har fremført, at det vil blive en ny Skat paa Hartkornet. Og man maa ikke tro, fordi der i Lovforslaget kun bevilges 25,000 Kr. aarlig, at det samlede Hartkorn i Danmark kan være sikker paa at slippe med 25,000 Kr. Vel kan der ikke gives mere af Statsmidlerne, end Kommunen udreder, men derfor er det ikke sagt, at den bevilgede Sum er tilstrækkelig til at kunne give lige saa stort et Beløb som det, der udredes af Kommunerne. Vi kunne derfor faa en langt større Udskrivning paa Hartkornet end de 25,000 Kr. Derfor er det, jeg vil vaage over, at Hartkornsskatterne ikke saaledes lidt efter lidt sættes op, og jeg har for nogen Tid siden forklaret Dem her i Tinget, hvorledes de i de senere Aar ere stegne. Jeg vil derfor vaage over, at vi ikke paa ny her ved Skoleloven faa indsmuglet en ny direkte blivende Hartkornbeskatning. Med disse Ord vil jeg anbefale, at vi stemme mod Indstillingen.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): Det maa først være mig tilladt at gøre nogle faa Bemærkninger til det Medlem, som nu havde Ordet.